

необхідними є досвідчені фахівці біологічного, екологічного, хімічного, фізичного та інформатичного напрямків підготовки.

Дисципліна "Екологія людини". Особливістю розвитку фундаментальних і природничих наук сьогодні є те, що дослідження об'єктів природи здійснюються, як правило, одночасно із позицій декількох наук, причому, з використанням прийомів і методів, які є специфічними для кожної з них. А оскільки практично усі явища, які супроводжують функціонування живих систем, засновані на загальних біологічних, хімічних, фізико-хімічних принципах (принцип міждисциплінарності знань), то це створює передумови щодо інтегрування знань різноманітних наук в інтересах підготовки фахівців з екології, а також екологічної безпеки й безпеки життєдіяльності і охорони праці тощо.

З принципом міждисциплінарності пов'язаний також й принцип інтегративності знань. Зокрема, курс "Екологія людини" (професійно орієнтована дисципліна) вивчається студентами ЗВО після опанування основ хімії, біології, фізики, математики тощо. Він розширює і поглиблює базові компоненти професійної екологічної освіти, а також забезпечує інтеграцію хімічних, біологічних, валеологічних, соціокультурних й інших знань, є орієнтованим на дослідження проблем, що пов'язані зі збереженням здоров'я людини, забезпеченням якості навколишнього середовища тощо. Великого значення при його опануванні набуває принцип зв'язку навчання із життям, який, у свою чергу, сприяє реалізації принципу валеологізації змісту фахової підготовки майбутнього спеціаліста.

Розглянемо інтегрування хімічних, біологічних і біохімічних знань на конкретному прикладі. Робочою програмою з курсу "Екологія людини" передбачено проведення під час практичних занять диспутів валеологічного спрямування на теми "Шкідливі звички людини", "Наркотичні речовини та їх шкідлива дія на організм людини", "Вплив алкоголю на організм людини" та інші. Для підготовки до диспутів студенти заздалегідь отримують індивідуальні завдання, що передбачають самостійний пошук матеріалу, можливість його доповнення особистими міркуваннями. А під час проведення диспуту студенти згадують хімічні та біохімічні основи досліджуваних процесів, відзначають біологічний вплив токсичних речовин, прогнозують соціально-економічні наслідки цих негативних явищ тощо.

Висновок. Отже, питання охорони здоров'я людини, валеологізації фахової підготовки студентів належать до основних і сприяють орієнтації молодого покоління на здоровий спосіб життя, безпеку життєдіяльності, збереження природи.

MANAGEMENT ASPECTS OF ACTIVITY OF SPECIALIST IN LABOR PROTECTION

Н.Є. Мовмига, І.О. Мезенцева

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Анотація. У роботі розглянуто актуальні питання сучасних тенденцій формування фахівця нового типу з питань управління охороною праці та тенденції працезахоронного менеджменту сьогодення. У статті доводиться, що найважливіший напрям оптимізації охорони праці на підприємстві, це висококваліфіковані фахівці з охорони праці, які мають успішно працювати в умовах ринкових відносин, постійних інновацій, безперервного вдосконалювання та ускладнення професійної діяльності з додаванням управлінських функцій.

Ключові слова: фахівець з охорони праці, оптимізація охорони праці, працезахоронний менеджмент, виробничий травматизм, професійні захворювання, управлінські компетенції.

Abstract. The article deals with topical issues of modern tendencies of formation of a new type of specialist in labor protection management, optimization of labor protection and actualization of labor protection management at enterprises. Thereby the role of labor protection management and main tendencies of modern management in market conditions are considered in the article. The article argues that the most important direction of optimization of labor protection at an enterprise is highly skilled occupational safety specialists who have to work successfully in conditions of market relations, constant innovations, continuous improvement and complication of professional activity.

Key words: specialist in labour protection, optimization of labor protection, labor protection management, occupational injuries, managerial competences occupational disease.

Новий етап науково-технічного прогресу значно посилив потребу в раціональному управлінні підприємством і відповідно у висококваліфікованих спеціалістах в галузі організації виробничої діяльності та управління. Для ринкової економіки характерна управлінська модель, яка спирається на розвинені ринкові відносини і ринкову інфраструктуру. Висуваються високі вимоги до управління підприємством та професіоналізму персоналу підприємств, представники, яких повинні володіти загальними основами науки управління і специфічними вміннями і знаннями в області управління, зокрема безпекою виробництва.

Управління підприємством - процес планування, організації, мотивації, контролю й регулювання дій персоналу, постановки стратегічних цілей і тактичних завдань підприємства, ухвалення управлінських рішень і забезпечення їх виконання. Сучасне виробниче підприємство - це складний комплекс, динамізм і злагодженість роботи якого забезпечуються механізмом управління, що встановлює внутрішні зв'язки і враховує діяльність усіх ланок та працівників підприємства - від робітника до директора [1].

Тому нині управління як процес припускає виконання функцій організації, координування, планування і фінансування, контролю, оцінки стану управління, мотивації (стимулювання), за допомогою яких фахівці з управління створюють умови для продуктивної і ефективної праці зайнятих на підприємстві працівників і отримання результатів, відповідних цілей. У цьому допомагають теорія і практика управління

умовами і охороною праці. Тому управління умовами і охороною праці - є складовою частиною менеджменту підприємства.

Спираючись на тенденції сучасного менеджменту, можна сказати що *менеджмент з охорони праці* - це система, що передбачає здійснення способів, методів, принципів управління, уміння спрямувати працю людей, їх знання, досвід, інтелект, на реалізацію поставлених цілей, а саме - забезпечення безпеки виробництва, зниження виробничого травматизму та захищеності працівника. В межах сучасного працезахоронного менеджменту підприємство розглядається як система, що має суспільне значення: головний ресурс-людина [2].

Найважливіший напрям оптимізації охорони праці на підприємстві - висококваліфіковані фахівці з охорони праці, які мають успішно працювати в умовах ринкових відносин, постійних інновацій, безперервного вдосконалювання та ускладнення професійної діяльності з додаванням управлінських функцій. Засвоєння сучасних тенденцій управління охороною праці фахівцями і керівниками сприяє формуванню свідомості охорони праці, без якої неможливо провести державну політику із забезпеченням ефективної промислової безпеки [3].

Таким чином ми приходимо до висновку, що професійне формування сучасних фахівців в області охорони праці з позиції забезпечення ефективного менеджменту, соціальної відповідальності і соціальної безпеки для стійкого розвитку і досягнення вищих стандартів якості життя - завдання не лише актуальне, але і неодмінно важливе для успішності здійснення виробничої діяльності та збереження найважливішого нематеріального ресурсу - «людського капіталу». Професійна компетенція і професійна відповідність майбутніх фахівців належать до ключових складових і передумов забезпечення безпеки праці та зниження виробничого травматизму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства. 2-ге видання. Навчальний посібник. Видавництво: Центр учбової літератури. 2012. 302 с.
2. Мовмига Н.Є., Мезенцева І.О. Сучасні тенденції працезахоронного менеджменту: формування фахівця нового типу з охорони праці та промислової безпеки. Науковий журнал "Молодий вчений". №2 (66) лютий 2019 р., Видавничий дім «Гельветика», м. Херсон. С. 497-502.
3. Ревенко Н. Менеджмент охорони праці: навч. посібник. – Дніпродзержинськ, ДДТУ. 2015. 236 с.